

Nagrody PTTK dla samorządów rozwijających turystykę rowerową

2014-08-08

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze wyłoniło laureatów tegorocznej edycji ogólnopolskiego konkursu "Gmina przyjazna rowerzystom". Konkurs prowadzony jest pod patronatem Ministerstwa Sportu i Turystyki, Polskiej Organizacji Turystycznej i Związku Powiatów Polskich.

Zamierzeniem twórców i patronów konkursu jest upowszechnianie bezpiecznych form uprawiania turystyki rowerowej oraz promowania jednostek samorządowych tworzących infrastrukturę odpowiednią dla ruchu rowerowego. Wręczenie certyfikatów i wyróżnień odbędzie się 26 września 2014 roku podczas V jubileuszowej edycji Międzynarodowych Targów Rowerowych Kielce Bike Expo.

Laureaci trzeciej edycji konkursu, którym jury oceniające zgłoszenia przyznało certyfikaty:

W kategorii gminy miejskie powyżej 50 do 100 tys. mieszkańców

Piła, woj. wielkopolskie

Gmina Piła: utrzymuje 30 km dróg rowerowych (w latach 2013-2014 wybudowano 6,8 km nowych dróg. Na budowę nowych i utrzymanie istniejącej sieci drogowej zainwestowano 2 mln złotych). Gmina utrzymuje 304,30 km szlaków rowerowych, na których odbywa się wiele imprez dla osób w różnym wieku.

Na uwagę zasługuje m.in. cykliczna (całoroczna) impreza „Soboty na dwóch kółkach”, Rajd Kolarski Piła 500, czy imprezy organizowane dla seniorów przez Sekcję Rowerową "Srebrna Szprycha". Miasto Piła wzięło udział w projekcie "Budujemy miasteczka ruchu drogowego", w ramach którego wybudowało i wyposażyło miasteczko ruchu drogowego za kwotę 580 tys. złotych. Od 2013 roku miasto bierze udział w projekcie "Drogi alternatywnego transportu w podregionie pilskim". Wydano wiele publikacji z naniesionymi szlakami rowerowymi, w tym mapa turystyczna "Rowerem przez lasy". Informacje o szlakach i imprezach rowerowych na stronach: www.pila.pk; www.pila.pttk.pl; www.poland24h.pl; www.bractwo-rowerowe.pl oraz www.facebook.com/rowerowa.pila

Piotrków Trybunalski, woj. łódzkie

Rowerzyści na terenie Piotrkowa Trybunalskiego mają do dyspozycji około 20 km utwardzonych i oznakowanych ścieżek rowerowych. Miłośnicy jednośladów swobodnie mogą przejechać z zachodniej do wschodniej części miasta, a także z południowej do północnej. W mieście zamontowane zostały stojaki rowerowe pozwalające na bezpieczne pozostawienie rowerów w pobliżu centrów handlowych, placówek kultury, urzędów, kościołów, szkół, obiektów zabytkowych oraz innych instytucji. Jest to istotna sprawa nie tylko dla samych mieszkańców miasta, ale również dla turystów odwiedzających Piotrków. Stojaki rowerowe w wielu miejscach umieszczone zostały w polu widzenia kamer monitorujących sytuację w mieście, co dodatkowo wpływa na bezpieczeństwo pozostawionego sprzętu.

W przypadku awarii rowerzyści skorzystać można z usług kilku punktów naprawczych.

W 2013 r wybudowano odcinek ścieżki rowerowej o długości 7 km, która połączyła Piotrków z Kołem. Droga wybudowana została przez Lasy Państwowe. Trwały ponadto prace planistyczne. Na zlecenie Biura Planowania

Rozwoju Miasta w 2013 r. wykonana została koncepcja - Uwarunkowania i możliwości realizacji turystycznej "Trasy Rowerowej EuroVelo" na terenie Miasta Piotrków Trybunalski.

W imprezach rowerowych (od maja w każdą niedzielę Tour de Piotrkow) organizowanych przez Piotrkowską Grupę Rowerową, wspieranych rzeczowo i finansowo przez miasto, wzięło udział 500 osób; ponadto 200 turystów-kolarzy wzięło udział w licznych imprezach organizowanych przez Oddział PTTK.

Rower wykorzystywany jest też przez funkcjonariuszy straży miejskiej i policji do patrolowania ulic placów oraz miejsc, do których dostęp dla patroli zmotoryzowanych czy pieszych byłby utrudniony z uwagi na wydłużony czas pokonania dystansu. Patrole rowerowe prowadzą ponadto działania prewencyjne w zakresie bezpiecznego poruszania się po ścieżkach rowerowych i drogach publicznych. Każdego roku piotrkowska straż miejska prowadzi także nieodpłatne akcje znakowania rowerów.

www.piotrkow.pl, www.epiotrkow.pl, www.piotrkowtrybunalski.naszemiasto.pl, www.pgr-piotrkow.pl,
www.ziemiapiotrkowska.pl, www.cit.piotrkow.pl, www.pttkpiotrkow.pl,

Siedlce, woj. mazowieckie

Na terenie miasta Siedlce i powiatu siedleckiego utworzony został system szlaków rowerowych o długości 447 km. System szlaków uzupełnia oferta imprez kulturalnych i sportowych. Produkt skierowany jest do osób uprawiających turystykę rowerową. Szlaki naniesione są na mapy oraz dostępne na stronach internetowych Centrum Informacji Turystycznej PTTK. Szlaki odnawiane są na bieżąco ze środków miasta.

Miasto zainwestowało w 27,09 km dróg rowerowych oraz zainwestowało w stojaki na rowery. W szkołach i placówkach prowadzonych przez Miasto Siedlce znajdują się łącznie 54 stojaki na rowery, co daje ogółem 364 stanowiska.

Z wykorzystaniem tras turystycznych corocznie organizowane są cykle imprez, w tym rowerowych, skierowanych do mieszkańców miasta, regionu, ale także dla turystów z Polski i zagranicy. Materiały i informacje o szlakach turystycznych (rowerowych) dostępne są w INFOKIOSKU funkcjonującym przy Centrum Informacji Turystycznej.

W 2013 roku miasto wsparło finansowo działania 10 stowarzyszeń na kwotę 79 500 zł.

Informacje na stronach: www.nlot.pl; mok.siedlce.pl; ckis.siedlce.pl; pttksiedlce.pl

W kategorii gminy miejskie od 25 do 50 tys. mieszkańców

Miasto Malbork, woj. pomorskie

Miasto Malbork jest jednym z partnerów projektu "ELMOS - Introducing electric mobility as intermodal transport mean in small & medium cities of the South Baltic area" współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Program Współpracy Transgranicznej Południowy Bałtyk 2007-2013. Celem projektu jest promowanie idei wykorzystania rowerów w codziennym życiu mieszkańców miasta. Poprzez adaptację dobrych praktyk miasto Malbork będzie miało możliwość poznania i zastosowania nowoczesnych rozwiązań dla ruchu rowerowego stosowanych w Europie. Sukcesywnie jest to realizowane.

Opracowano i wdrożono studium komunikacji z uwzględnieniem ruchu rowerowego w mieście. Rozwój infrastruktury rowerowej - drogi rowerowe to 13,9 km. W mieście postawiono 862 stojaki na rowery ponadto utrzymywane są 2 szlaki rowerowe (Mennonicki i Zamków Gotyckich Powiśla).

Jesienią 2013 roku Miasto Malbork przystąpiło do prac związanych z wprowadzeniem rozwiązań komunikacyjnych w oparciu o opracowane studium, ponadto na ulicach miasta pojawiły się pętle indukcyjne zliczające natężenie ruchu rowerowego i pieszego. W ramach prac zaplanowano także wyposażenie jednostek oświatowych w funkcjonalne stojaki do rowerów oraz uruchomienie w Urzędzie Miasta Malborka parkingu dla rowerów wraz z infrastrukturą (toalety, prysznic), co zrealizowano w 2014 roku.

1 sierpnia 2014 r. na Przystani Żeglarskiej Park Północny w Malborku została uruchomiona pierwsza w Polsce wypożyczalnia typu Sail & E-bike, w której nowoczesne rowery z napędem elektrycznym będzie można przetestować bezpłatnie do końca października br. Oferta wypożyczalni Sail & E-bike skierowana jest do żeglarzy przybywających do Malborka szlakiem Pętli Żuławskiej - poszerzając w ten sposób ofertę turystyczną nie tylko miasta, ale i regionu, jak również do mieszkańców, którzy będą mogli przetestować rower ze wspomaganie elektrycznym.

Miasto Malbork jest w trakcie przygotowań do kampanii promocyjnej, która odbędzie się na przełomie września i października. Kampania ma na celu promocję nowo wypracowanych rozwiązań komunikacyjnych, promocję nowej infrastruktury rowerowej w mieście, a także zainteresowanie kierowców samochodów tematem wprowadzenia stref Tempo 30 na wybranych obszarach miasta.

www.malbork.pl; www.visitmalbork.pl; www.rama-malbork.pl

W kategorii gminy miejsko-wiejskie od 20 do 50 tys. mieszkańców

Kruszwica, woj. kujawsko-pomorskie

Gmina w latach 2013-2014 wytyczyła nowy szlak rowerowy o długości 64 km. Został on odzwierciedlony na rowerowej mapie turystycznej gminy w nakładzie 7500 szt. Na szlaku oraz punktach widokowych postawiono 5 tablic informacyjnych z siecią szlaków. Tylko w 2014 roku gmina z własnych środków przeznaczyła 145 397,62 zł na wytyczenie nowego szlaku rowerowego (10km), 17 415 zł na wsparcie imprez oddziału Nadgoplańskiego Oddziału PTTK w Kruszwicy.

W 2013 roku na terenie gminy zorganizowano prawie 30 imprez rowerowych dla 930 osób, a w 2014 roku do końca lipca w imprezach rowerowych wzięło udział 805 osób. Do końca roku zaplanowanych jest jeszcze 7 rajdów rowerowych.

www.gminakruszwica.pl ; www.pttk-kruszwica.pl

Śrem, woj. wielkopolskie

Od 2012 roku Gmina Śrem prowadzi intensywne działania na rzecz popularyzacji roweru jako powszechnego środka transportu, celem poprawy nie tylko własnej kondycji i zdrowia, ale również sposobu ochrony środowiska w ramach kampanii ROWEROWY ŚREM. W ramach realizowanego projektu gmina podejmuje wiele ciekawych działań infrastrukturalnych (na terenie gminy 225,5 km szlaków rowerowych oraz 10 km dróg rowerowych. Wzdłuż szlaków usytuowane są miejsca postojowe, altanki wyposażone również w tablice informacyjne z mapą szlaków rowerowych), aktywizujących społeczność (współpracuje ze stowarzyszeniami i organizacjami, które podejmują aktywne działania w zakresie popularyzacji rowerów i korzystania z nich, m.in. ze Śremskim Klubem Sportowym "Żwawe Dziadki", Towarzystwem Miłośników Ziemi Śremskiej) i promocyjnych (ciekawa kampania billboardowa "Rowerowy Śrem - No to jazda").

W okresie od kwietnia do września co drugą sobotę organizowane są rajdy rowerowe po regionie pod hasłem

„Rekreacyjne rowerowanie" sfinansowane przez gminę.

W ramach kampanii Rowerowy Śrem ogłoszono konkurs rowerowy popularyzujący szlaki rowerowe oraz miejsca przyjazne rowerzystom (konkurs odbywa się cyklicznie od 2012 roku). Logotypem Rowerowy Śrem Miejsce Przyjazne Rowerzystom oznaczono już wiele miejsc na terenie gminy. Rowerzyści na podstawie Karty rowerzysty (można ją pobrać ze strony www.srem.pl lub osobiście w Urzędzie Miejskim w Śremie), w miejscach tych korzystają z rabatów.

Od kwietnia 2014r. na promenadzie w Śremie została otwarta bezpłatna miejska wypożyczalnia rowerów. Co ciekawe w wypożyczalni są rowery dziecięce, młodzieżowe i dla dorosłych. Z rowerów mogą korzystać również rodzice z małymi dziećmi, na których czekają foteliki rowerowe. Mieszkańców miasta zachęca się do wypożyczania rowerów m.in. losując każdego miesiąca spośród wypożyczających liczne gadzety rowerowe z logotypem "Rowerowy Śrem".

W kategorii gminy miejsko-wiejskie od 15 do 20 tys. mieszkańców

Murowana Goślina, woj. wielkopolskie

Szlaki rowerowe na terenie Murowanej Gośliny wchodzą w system 519 km szlaków rowerowych na terenie Puszczy Zielonka i okolic, a na terenie Gminy znajduje się 230 km oznakowanych szlaków rowerowych. Na szlakach znajduje się bogata infrastruktura turystyczna: zadane miejsca odpoczynku ze stojakami na rowery, mapami informacyjnymi z siecią szlaków. Trasy rowerowe poprowadzone są drogami nieprzewidzianymi do ruchu samochodowego lub o małym natężeniu ruchu, zatem bezpiecznymi dla rowerzystów. Z uwagi na dużą ilość szlaków dają one nieograniczoną możliwość planowania przebiegu tras wycieczek rowerowych. Dla zainteresowanych gmina przygotowała atlas szlaków oraz liczne mapki i foldery z opisami szlaków i ciekawostki krajoznawcze na trasie.

W 2014 roku gmina wydała 30.000 zł na odnowienie szlaków rowerowych, 340 000 zł na nowe drogi rowerowe. Na terenie gminy działają wypożyczalnie rowerów oraz serwisy rowerowe. W okresie letnim odbywają się cykliczne patrole rowerowe Straży Miejskiej.

Gmina w 2013 roku zorganizowała 18 imprez rowerowych, w których wzięło 3401 rowerzystów, a najliczniejszą imprezą był Powerade Garmin MTB Maraton, w którym wzięło udział 740 rowerzystów. Na 2014 rok zaplanowano 19 imprez, a do 2 sierpnia w 13 imprezach wzięło udział 2553 osób. Przykład "idzie z góry", burmistrz oraz pracownicy Urzędu startują w rajdach i maratonach. Pracownicy Urzędu są przewodnikami na trasach rajdów rowerowych.

www.murowana-goslina.pl; www.puszcza-zielonka.pl; [#.facebook.pl/rajdyturystyczne](https://www.facebook.com/rajdyturystyczne)

Pawłowice, woj. śląskie

Gmina Pawłowice i jej władze od szeregu lat zachęcają mieszkańców do prowadzenia aktywnego stylu życia. Najlepszym przykładem są inwestycje, które były i są prowadzone w Pawłowicach. Jedną z nich jest sieć szlaków rowerowych (72 km), których nazwy i przebieg nawiązują do historii i tradycji regionu (np. Szlak Czarnego Skarbu, Trakt Cesarsko-Pruski wyznaczony po grobli, która do 1920 roku wyznaczała granicę Cesarstwa Niemieckiego i Austro-Węgierskiego, międzygminna Trasa Rowerowa "Plessowka"). Na terenie gminy znajduje się 10 punktów odpoczynkowych. Każdy punkt wyposażony jest w ławeczki, wiatę, kosze na śmieci, stojak na rowery, mapę gminy wraz z systemem szlaków turystycznych.

W 2012 roku, przy współpracy z Gminnym Kołem PTTK w Pawłowicach zostały zebrane ślady GPS przebiegu wszystkich szlaków rowerowych na terenie gminy. Przebieg szlaków jest ogólnodostępny na oficjalnej stronie Gminy Pawłowice (www.pawlowice.pl w zakładce turystyka/atracje turystyczne/aktywny wypoczynek/ścieżki rowerowe i trasy

nordic walking). Dzięki tym danym pawłowskie szlaki naniesione są na darmową mapę polski – UMP, wykorzystywaną na odbiornikach Garmin i smartfonach.

www.pawlowice.pl; www.pttk.pawlowice.pl; www.trail.pl

Solec Kujawski, woj. kujawsko-pomorskie

Mając na względzie bezpieczeństwo mieszkańców miasto dokonało pionowego i poziomego oznaczenia dróg rowerowych, wybudowało 2 ścieżki rowerowe (Park Przemysłowy II, przy wiadukcie kolejowym) - łącznie w Solcu Kujawskim jest ich 13,249 km. Zaangażowane środki własne 176 032,37 zł. W latach 2013-2014 postawiono 94 stojaki na rowery, w tym przy 33 budynkach gminy.

W gminie Solec Kujawski turyści mogą korzystać z 248,7 km oznakowanych szlaków rowerowych. Większość z nich zaczyna się (kończy) przy dworcu PKP.

Gmina w 2013 roku brała udział w projekcie "Rowerowy Szlak turystyczny wzdłuż Wisły w województwie kujawsko-pomorskim". Trasa została oznakowana, rozstawiono punkty wypoczynku, z których 4 są pod opieką gminy Solec Kujawski.

Spośród wielu imprez rowerowych odbywających się na terenie gminy na uwagę zasługuje odbywający się od 8 lat Rajd Rowerowy Szlakiem Miejsc Pamięci Narodowej, którego celem jest uczczenie pamięci Polaków, którzy zginęli w walce z niemieckim okupantem, zarówno podczas I, jak i II wojny Światowej.

www.soleckujawski.pl; www.torpedo.solec.pttk.pl; www.mojrower.pl

Sulęcín, woj. lubuskie

W ramach promocji turystyki rowerowej oraz stworzenia nowego loga gminy „Sulęcín poleca się” przygotowano spot promocyjny pod nazwą "Sulęcín poleca się rowerzystom", który dostępny jest na stronie www.sulecin.pl w galerii filmów.

Gmina Sulęcín, zwana też "rowerową stolicą lubuskiego" wytyczyła i utrzymuje 319,50km szlaków rowerowych. Wspólnie z partnerską gminą Friedland (Niemcy) przeprowadzono w 2012 roku inwentaryzację Międzynarodowego Szlaku Rowerowego Beeskow - Sulęcín, co umożliwiło wydanie mapy turystycznej pn. "Szlaki Rowerowe Beeskow-Sulęcín".

W 2013 roku gmina zorganizowała XIX Międzynarodowy Zjazd Cyklistów "Branderburgia-Lubuskie razem - rowerowy weekend na pograniczu" dla 1020 rowerzystów, a XX Jubileuszowa edycja odbędzie się 19-21 września 2014 r.

Gmina organizuje wiele cyklicznych imprez o zasięgu krajowym i wojewódzkim, min. XII Crossowy Maraton Rowerowy MTB Amatorów, Amatorski Wyścig szosowy dla dorosłych, wyścig w podjeżdżaniu pod górę UPHILL Lubniewka, czy też Rowerowy Wyścig wahadłowy na dochodzenie dla dorosłych.

W 2014 roku Rada Miasta w Sulęcínie podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do realizacji projektu pod nazwą "Trasy rowerowe EuroVelo" na obszarze gminy Sulęcín.

www.sulecin.pl; www.sulecin24.pl; www.samorzad.pap.pl;

W kategorii gminy wiejskie 10-15 tys. mieszkańców

Zławieś Wielka, woj. kujawsko-pomorskie

Wyróżnikiem gminy są liczne imprezy rowerowe organizowane dla rodzin, w tym cykliczna impreza Rodzinny Rajd Rowerowy z Przygodą (w 6 imprezach w 2014 roku wzięło udział 505 osób, w 2014 w 5 /do sierpnia/ 310 osób, a jeszcze 4 imprezy są zaplanowane do końca roku).

Gmina w 2014 roku brała czynny udział w przedsięwzięciu –Wiślana Trasa Rowerowa, gdzie 2 odcinki tej trasy o długości 38 km wytyczono na terenie gminy. Z myślą o wygodzie rowerzystów na trasie ustawiono 25 stojaków na rowery) m.in. wzdłuż Doliny Krawędziowej Wisły oraz 9 miejsc odpoczynku.

Gmina współpracuje z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami. Wspiera imprezy rowerów m.in. rzeczowo (koszulko, odblaski, kaski, kamizelki odblaskowe).

www.zlawies.pl

W kategorii gminy wiejskie 5 - 10 tys. mieszkańców

Krzymów, woj. wielkopolskie

Gmina zgodnie z przyjętą strategią podejmuje działania zmierzające do zwiększenia jej atrakcyjności turystycznej dla turystów lokalnych, regionalnych i krajowych z nastawieniem na turystykę weekendową i jednodniową. Gmina jest otwarta na przedsięwzięcia m.in. rowerowe, które chętnie są tutaj organizowane przez Klub Turystów Rowerowych CIKLO z Konina. Gmina otrzymała rekomendację Klubu, podkreślając otwartość, życzliwość, chęć współpracy przy organizacji 6 imprez rowerowych na terenie gminy w 2014 roku. Gmina ponadto współpracuje ze Stowarzyszeniem na rzecz Sportu, Rekreacji, Turystyki i Ochrony Środowiska. W 2013 i 2014 roku zorganizowano imprezy dla 800 osób, m.in. wykorzystując wyznakowany szlak rowerowy "Pętla dookoła Konina", której 20 km przebiega przez teren gminy.

www.krzymow.pl; www.stowarzyszenie-platan.org.pl

Wyróżnienia

Kalety, woj. śląskie (gmina miejska do 10 tys. mieszkańców)

Lasami Nadleśnictwa Świerklaniec i Koszęcin miasto wytyczyło 3 szlaki o długości 34 km, na których ustawiono 22 tablice informacyjne. Ponadto przez teren gminy Kalety przebiega szlak rowerowy "Leśno Rajza". Miasto wspiera (rzeczowo i finansowo) Stowarzyszenie Turystyki Rowerowej. Samo organizuje 5 imprez rowerowych w ciągu roku, dla 150-200 osób.

www.kalety.pl

Kołobrzeg, woj. zachodniopomorskie (gmina miejska do 50 tys. mieszkańców)

Miasto posiada 29,425 km dróg rowerowych (w tym w 2013-2014 wybudowano 5,84 km nowych dróg). Na utrzymanie istniejących i budowę nowych dróg w latach 2014-2014 wydano 248 750 zł. Miasto wspiera wiele ciekawych imprez rowerowych, m.in. Międzynarodowy Wyścig Kolarski Bałtyk - Karkonosze Tour, wyścig kolarski "O Puchar Bałtyku", podczas którego odbywa się także wyścig dla najmłodszych. Celem wytyczania jak najlepszych rozwiązań w zakresie turystyki rowerowej prezydent Miasta Janusz Gromek powołał zespół ds. "Aktywizacji szlaków rowerowych połączonych ze szlakami kajakowymi". W składzie powołanego zespołu oprócz urzędników, przedstawiciele stowarzyszeń rowerowych, samorządowcy.

www.kolobrzeg.pl; www.klimatycznykolobrzeg.pl; www.sport.kolobrzeg.pl

Rumia, woj. pomorskie (gmina miejska do 50 tys. mieszkańców)

Na terenie gminy Rumia na turystów-kolarzy czeka 61 km wytyczonych i oznakowanych szlaków rowerowych. Ułatwieniem dla mieszkańców, ale i odwiedzających Rumie turystów będą drogi rowerowe o długości 18,97, które są przez miasto sprzątane (wydano na ten cel z budżetu 11 208,79 zł) a także odśnieżane (54 472,31 zł).

Gmina wspiera Klub Turystyki Rowerowej "Sama Rama", Klub Rowerowy "Bąble".

Dla mieszkańców miasta i odwiedzających turystów (w tym dla seniorów 60+), Klub „Sama Rama” oraz Miejski Dom Kultury zorganizowali liczne imprezy rowerowe. Wzięło w nich udział tylko w 2013 roku 1050 osób, a w 2014 roku (do końca lipca) 524 osoby.

www.um.rumia.pl; www.mdkrumia.pl

Rzeczniów woj. mazowieckie (gmina wiejska do 5 tys. mieszkańców)

W gminie, przy udziale różnych środowisk został wypracowany i wdrożony "Program rozwoju turystyki rowerowej w gminie Rzeczników". We współpracy ze stowarzyszeniem Tworzyć Edukować Rozwijać powstały w gminie pierwsze szlaki rowerowe, wyposażone w tablice informacyjne i miejsca postojowe dla rowerów.

Gmina w 2014 roku udzieliła wsparcia:

Gminnej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Rzecznowie - impreza Odjazdowy Bibliotekarz;

Stowarzyszeniu Tworzyć Edukować Rozwijać: V Rzecznowski Rajd Rowerowy; Ty i ja. Rowery dwa; Rowerem przez Rzeczników.

www.rzeczniow.info; facebook.com/GminaRzeczniow

Nadesłane zgłoszenia zawierały bogatą dokumentację obrazującą dokonania gmin w zakresie turystyki rowerowej - zdjęcia, filmy, wycinki z prasy, wykazy szlaków, zestawienia imprez rowerowych, materiały promocyjne, rekomendacje organizacji współpracujących itd.

Materiał na podstawie Kart Zgłoszeń gmin opracowała Jolanta Śledzińska, koordynator Konkursu Gmina Przyjazna Rowerzystom